

Posudek vedoucího práce

Autor: Anna Pekárková

Název práce: „Jak učit etickou výchovu ve starším školním věku“

Vedoucí práce: Prof. PhDr. RNDr. Marie Vágnerová, CSc.

Téma magisterská práce je velmi aktuální, zabývá se nově zaváděným předmětem výuky na základních i středních školách, který je bezesporu přínosný, ale zároveň není vždycky pozitivně přijímaný a o výuce v této oblasti není mnoho známo. Předložená práce je převážně teoretickou studií, vlastní empirické zkoumání má spíše charakter výzkumné sondy. Předpokládaný přínos práce spočívá především v základní orientaci v daném problému a možnosti stanovit na jejím základě další účelnější metody zaměřeného zkoumání i praktické aplikace etické výchovy. Je potenciální přínosná pro pedagogickou psychologii i pro aplikovanou pedagogiku, především didaktiku etické výchovy.

Rozsah práce je přiměřený, odpovídá požadavkům. Práce je standardním způsobem rozdělena na dvě části, první z nich je věnována teorii, druhá zpracovává vlastní empirická zjištění. V úvodu autorka vysvětluje cíl své práce, jde jí hlavně o zmapování škol, které vyučují etickou výchovu jako samostatný předmět a analýzu didaktických způsobů výuky v této oblasti. Teoretická část je logickým způsobem členěna do osmi, většinou krátkých kapitol, shrnujících veškeré informace o etické výchově, jejích cílech, historii a metodách, i její aplikaci na některých českých, především pražských školách. Do teoretické části autorka zahrnuje ještě charakteristiku období staršího školního věku, kterou modifikovala dle cílů práce, tj. ve vztahu k atraktivitě a možnosti dětí tohoto věku chápat etická témata. Teoretická část je zpracována odpovídajícím způsobem, vychází od vymezení pojmu etická výchova až po charakteristiku její praktické aplikace. Kapitola 4.8 by mohla být zahrnuta do kapitoly 4.7, věnované současnému přístupu k etické výchově. Autorka využívá dostupných literárních zdrojů, s citovanými prameny pracuje přiměřeným způsobem.

Druhá část práce je věnována dvěma etapám empirického hodnocení etické výchovy. V první fázi, označené jako předvýzkum, autorka využila informací o etické výchově, získaných náhodným výběrem, obvykle vyplývajícím z ochoty dané školy spolupracovat. Vzhledem k tomu, že jde pouze o předběžnou empirickou orientaci, lze tuto metodu akceptovat, v dalších fázích výzkumného šetření by je bylo nutné považovat za zkreslující. Stanovené otázky jsou zaměřeny na základní orientaci v problému. Získané výsledky přinesly užitečné i když nepříliš překvapivé informace. Etickou výchovou se zabývají především základní školy a dost často ji zařazují do jiných předmětů. Učitelé nejsou příliš ochotni experimentovat a to je zřejmě i důvodem neochoty etickou výchovu zavádět. Autorka získané výsledky kvalitativním způsobem zhodnotila a rozdělila do několika okruhů, jejich stručný přehled prezentuje v poslední kapitole věnované předvýzkumu. Vlastní výzkum, který by s ohledem na způsob výběru zkoumaných škol bylo také lépe označit jako druhou fázi orientačního předvýzkumného šetření, je prezentován v další části. Autorka zde analyzuje způsob výuky etické výchovy na čtyřech vybraných pražských školách. Použité metody, analýza dokumentů a strukturovaný rozhovor s učiteli jsou vhodně zvolené, bohužel zkoumaný vzorek je příliš malý, než aby bylo možné činit nějaké závěry. Hypotézy jsou formulovány přiměřeně zkoumané situaci, validita zjištění je silně limitována omezenou četností vzorku. Závěr práce je stručným shrnutím obou částí.

Způsob zpracování textu odpovídá požadavkům, kladeným na magisterskou práci. Autorka umí používat literární zdroje, práce obsahuje seznam použité literatury, zahrnující 30 odkazů,

jejich četnost je omezena skutečností, že se odborníci zatím etické výchově příliš nevěnují. Práce dále obsahuje české i cizojazyčné resumé a přílohy.

Jazyková, formální a stylistická úroveň práce odpovídá základním požadavkům kladeným na magisterskou práci. Cíl práce byl v zásadě splněn, autorka dokázala zmapovat četnost i způsoby výuky etické výchovy v ČR, především v Praze, a upozornit na aktuální problémy jejího zavádění i prezentace žákům. Z tohoto důvodu je přínosná zejména pro pedagogickou praxi.

Otázka k obhajobě: Jak by měla vypadat učebnice etické výchovy pro žáky zkoumané věkové kategorie, jak byste si ji představovala z formálního i obsahového hlediska?

Předložená magisterská práce splňuje požadavky a proto ji lze doporučit ji k obhajobě.

V Praze dne 17. dubna 2006

Prof. PhDr. RNDr. Marie Vágnerová, CSc.